

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

VI. évfolyam, 22. szám

2010. november 6.

Tartalom

Az elnök előszava	2
Dr. Günter Junkers bemutatkozása	3
Mészáros Ádám: Újabb adatok a Buda-vidéki németiség betelepüléséhez (2. rész)	5
Franziska Milbich-Münzer: Kitelepültek a budai hegységben Fekete-erdei családok Nagykovácsiban és Pesthidegkúton	9
Gungl István: Technika: fotóasztal – könyvek, anyakönyvek és térképek fényképezéséhez	23
Utódaink	27
Egy kis statisztika: A taglétszám alakulása	28
Új könyv a könyvtárunkban/Neues Buch in unserer Bibliothek	29

Honlapunk/ Unsere Homepage:

www.akuff.org

Az elnök előszava

10 év! Nagy esemény egy magyarországi egyesület életében! Csak kevés egyesület éri el, s ha igen, csak vegetálnak.

Mi nem. Tíz év után is erősek és aktívak vagyunk és örülünk az előttünk álló újabb tíz évnek!

Mi mindenünk van? Mintegy 110 tagunk, ennek többsége aktív – legalább a találkozókra való részvételben. Több mint 500 szakkönyvünk a könyvtárban – Magyarországon egyedülálló. Négy saját kiadású könyvünk, 22 megjelent száma ennek az újságnak. Számatalan televíziós felvétel. Úgy a Magyar televízióban, mint helyi adóknál. 36 egyesületi találkozó az ország legkülönbözőbb településén, sőt egyszer Horvátországban. Az élmények megszámlálhatatlanok. Halálesetek és születések – mint egy nagy család. Két névvisszanémetesítés. Sikerek és kudarcok. Szilárd anyagi helyzet.

Kicsik vagyunk, de nem is akarunk nagyok lenni. Csak azt akarjuk csinálni, amiért az egyesület létre lett hozva. Nem többet, de kevesebbet sem. Nem veszünk részt a kisebbségi politikában, holott jogunk lenne hozzá, mert szilárd meggyőződésem, hogy ha valaki az őseivel törődik, az a jövőjét is jobban tudja építeni.

Azt hiszem, ünnepelhetünk. Most csak erre gondoljuk, hagyjuk a gondokat ezutánra.

Mert gondok bizony vannak. Pályázatok írása – mindig bonyolultabb. Adminisztráció – mindig több. Idő – mind kevesebb.

Törekednünk kell azonban afelé, hogy az egyesületünk továbbéljen. Küldetésünk van. Két gyerekem van – az AKuFF a harmadik gyermekem. Továbbvezetem az AKuFF-ot addig, amíg a tagság engem arra méltónak talál, de ha egyszer jön valaki, aki friss gondolatokkal tovább tudja vinni a művet, örülni fogok, mert csak egy fontos, becsüljük meg őseinket és maradjunk németek a magyar hazában.

Dr. Pencz Kornél

**A következő találkozó várható helyszíne és időpontja:
Budapest XIII. ker. Nemzetiségek Háza, 2011. március 26.**

Dr. Günter Junkers bemutatkozása

Cím: Bergische Landstr. 210,

D-51375 Leverkusen

E-Mail: cgjunkers@web.de

Amikor néhány évvel ezelőtt az AKuFF tagja lettem, az volt a szándékom, hogy a Magyarországon élő családfakutatóktól több információhoz és und **Austausch**-hoz jussak. Szívesen olvasom az AKuFF Hírmondó kétnyelvű cikkeit és tényleg minden alkalommal valami újat találok bennük. Gratulálok, hogy egy ilyen aktív fórumot hoztak létre.

Az Arbeitskreis donauschwäbischer Familienforschernek (AKdFF), az AKuFF partneregyesületének, már a 35 évvel ezelőtti megalapítását követő első év óta vagyok a tagja és mindig aktív voltam. Sem Duna-menti német, sem magyarországi német nem vagyok, de igen aktívan foglalkozom családfakutatással. Rheydtből származom, egy városból, mely a **linken** Niederrhein régióban, a holland határ és a Rajna közt fekszik. Ebből a városból erednek az őseim, akiket az egész távoli múltig fel tudtam kutatni. Ebben a városban született a repülőgépgyáros Hugo Junkers, akinek a gyárát az 1935-ös halála előtt nem sokkal a nácik kisajátították. A helyi földesúr egyik elismert törvénytelen lányának ágán keresztül még Nagy Károlyig is vissza tudom vezetni a családfámat. Ezt viszont nem én kutattam ki.

A feleségem, akivel 40 éve vagyunk házasok, a Tolna megyei Szálkáról származik. Az elüzetéskor került a nagyszüleivel 1946-ban a Rheingauba, Lorchba. Az édesanyját elhurcolták Oroszországba kényszermunkára egy szénbányába (Liszicsasnszk, ma Ukrajna). Túlélte és csak 1948-ban került a családjához. Meg akartam ismerni a rokonait és az őseit. Ehhez Familienblätter-eket rajzoltam és adatokat kérdeztem. A végén többet tudtam meg a nagy rokonságról, akik a Bonyhád és Szekszárd közti falvakból Frankfurt és Marburg környékére jöttek.

Néhány nyári szabadság alatt a szülőhazába utaztunk és meglátogattuk a templomokat, illetve a temetőket. A plébánosoknál megnézhettem az

anyakönyveket. Az ősök keresése azonban megakadt, amikor az 1800-as év határát átléptem. A 7. ősgenerációban gyakran csak a családneveket tudtam megállapítani. Vagy már nem voltak anyakönyvek vagy a régi anyakönyvekben a bejegyzések nem voltak teljeskörűek. Csak egyetlen esetben sikerült egy család őshazáját megtalálni: az Eibeck család gyermekei az apa 1742-es halála után az anyával a spessarti Königshofenből vándoroltak Bonyhád környékére. A fiúk Aparthantra és Cikóra mentek és voltak leszármazottaik, még nem is sikerült mindegyiket felfedeznem. Akkoriban még nem voltak az egyes települések anyakönyvei meg, de lehetőségem volt arra, hogy a pécsi püspök engedélyével megvásárolhassam az Országos Levéltárban az anyakönyvek mikrofilmjeinek másolatát. Így otthon tudtam dolgozni. Ennek ellenére éveken keresztül nyaranta heteket töltöttem Szekszárdon a Megyei Levéltárban, hogy az egyes települések adóösszeírásait lefotózzam és elolvassam. A Tolna Megyei Levéltárban értékes anyagok vannak állami és magán forrásokból, különösen értékesek a Perczel család aktái, melyekben a cikói telepésekkel kötött első szerződéseket megtaláltam. A Kölni Egyetemen néhány éven keresztül még magyarul is tanultam, hogy legalább a könyvek címét megérthessem.

Ma már sokkal könnyebb: a fordítást elvégzi a Google-fordítógép, a családkönyvek és az anyakönyvek feldolgozásai megkönnyítik az anyakönyvekben való keresést. A feleségem nagy-nagybátyjának Amerikába való kivándorlását megtaláltam az interneten. Sok anyag található a levéltárakban, melyeket még nem kutattak, nálam is sokminden található otthon, amit már nem fogok tudni elolvasni és megfejteni. Mint ismeretes, nyugdíjasként az embernek kevesebb ideje van, mint amikor dolgozott. A gyűjteményem az AKdFF sindelfingeni levéltárába fog kerülni. Több mint 2000 genealógiai jellegű könyv található meg ott és ugyanennyi magyarországi, romániai és egykori jugoszláviai mikrofilm. 2010 tavaszán megválasztottak az AKdFF elnökének.

Mészáros Ádám: Újabb adatok a Buda-vidéki németiség betelepüléséhez (2. rész)

Az AKuFF Hírmondó 21. számában bemutatott budakeszi *Hedl* család után most – írásom második részében – a zsámbéki *Türner* család Magyarországra költözésének hátterét szeretném megvilágítani, s egyúttal származási helyük meghatározására is kísérletet teszek.

2. Türner család – Zsámbék

A 17. század végi, évekig húzódó háború, mely a török megszállók kiűzésére irányult, a magyar főváros környékén szinte teljesen eltüntette az élet nyomait. Ennek orvoslására a földesurak német telepeseket hívtak az országba. Buda környékén az egyik első telepítő a Zichy család volt. Zsámbék is a Zichyek tulajdonát képezte. A török hódoltság idején Zsámbék régi lakossága végleg elköltözött a környékről, és a hódoltság végére csak törökök lakosokat találunk a településen. Zichy István földesúr 1686-ban – a neki szolgáló hajdúk és huszárok személyében – előbb új magyar lakosokat költöztetett Zsámbékra, majd 1712-től Biberach környéki svábokat telepített ide. 1714-ben 12, 1717-ben 25 német család lakott itt, majd 1718-ban újabb 36 fő érkezett.¹ Köztük lehetett a Türner család is, akiknek a neve némely iratban Tirner illetve Dirner alakban szerepel. 1723-ban további 34 sváb család, majd 1724-ben Würzburg környékéről 50 frank telepes költözött Zsámbékra.² 1725-ben 64 magyar, 81 sváb és 107 frank családot találunk a településen,³ amely ekkor *Magyar*, *Sváb* és *Frank* utcákra tagolódott.

¹ Magyar Országos Levéltár P. 707. Zichy cs. lt. 219. cs. 85. (Szabó Ferenc tisztartó levele), valamint Schambek/Zsámbék. Dokumente zur Geschichte einer „schwäbischen“ (donauschwäbischen) Gemeinde im Ofner Bergland/Ungarn. Herausgeber: P. Martin Anton Jelli. Stuttgart, 1992. 26-27.

² Pest Megyei Levéltár IV. 1. g / 3. Instantiae inutiles 1726. (A zsámbéki német bíró folyamodványa a vármegyéhez)

³ Magyar Országos Levéltár P. 707. Zichy cs. lt. 224. 210. fasc. 2-3.189-195, valamint Pest Megyei Levéltár IV.23. A. CP. II. 93.

Az 1712-től beköltözött svábok és az 1724-ben érkezett frankok közül számos család származási helyét ismerjük, a két nagy telepítési hullám között Zsámbékra költözött Türnerek korábbi lakhelyére viszont sem a helyi katolikus anyakönyvben, sem a megyei levéltárban őrzött összeírások közt, sem pedig a Zichy család levéltárában található iratanyagban nincs semmiféle utalás.

A Türnerek először 1719-ben bukkannak fel Zsámbékon. Stefan és Anna Maria Turner 1719. január 17-én keresztszülők Kőrösi István leányának, Katinak a keresztelőjén. 1719. április 9-én pedig Philipp Wilhelm Turner és édesanyja, Maria asszony keresztszülei egy zsámbéki törvénytelen gyermeknek. 1719. augusztus 17-én ifjabb Stefan Turner és Julianna kislfia; Hans Michael, majd 1721. február 27-én másik gyermekük; Stefan látta meg a napvilágot. Az előbbi gyermeknek Poór János zsámbéki nemes, az utóbbinak pedig Lakics István zsámbéki plébános volt a keresztapja.⁴ 1721. március 6-án született Johann Turner és Anna Maria fia, Stefan, 1724. augusztus 15-én pedig Stefan Turner és Julianna fia, Rochus. Utóbbi keresztapja maga Zichy Ferenc uraság volt.

Az újonnan beköltözött németek és a zsámbéki magyar családok – főleg a kezdeti időben – nem házasodtak egymással, és jellemzően keresztszülőket is az övéik közül választottak. A Turner család szembetűnően kilóg ebből a sorból, hiszen nem csak magyar gyerekek keresztszülei voltak⁵, hanem ők maguk is papot vagy birtokos nemeseket kértek fel keresztszülőnek. Ennek oka talán abban áll, hogy Stefan Turner († kb.1726) nem egy átlagos földműves, hanem felcser, seb orvos, falusi gyógyító volt.⁶

A zsámbékiak 1864-ben - kissé pontatlanul (!) - így emlékeztek vissza a német betelepülésre: „A zsámbéki lakosság régebben egyedül magyarokból állott, de mintegy 1721-ik évben, amidőn Magyarországnak pestis uralkodott, a lakosságnak nagyobb része kihalván, ezen hiány németekkel pótoltatott, nevezetesen Frankhonból, Würtembergából, Schwartzwaldbul, Trientből, valóságos Schwáb Országbul.”– Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár FM/1. Pesty 3814/A. 48. t.

⁴ Lakics István 1721-ig Zsámbékon volt plébános, ezután az óbudai gyülekezethez helyezték.

⁵ Róm. kat. ker. akv. Zsámbék 1719.01.07. és 1724.03.19.

⁶ Magyar Országos Levéltár P. 707. Zichy cs. lt. 224. 210, fasc. 2-3. Számadások 1725. 189-195.

Vagyon helyzetük is említést érdemel. Amikor 1721. április 3-án a Hilmon portán tűz ütött ki, a „sváb” utcában 25, a „magyar” utcában 15 család szenvedett kárt, átlagosan 40 forint értékben. Közülük Stefan Türner kára messze a legnagyobb; 600 rajnai forint volt.⁷ Hasonló a helyzet egy későbbi, 1774-es tűzvész idején, amikor a Türner család 402 forintos kára szembetűnően meghaladta a többi károsult veszteségeit.⁸ A család eszerint kifejezetten jómódú volt. Ezt támasztja alá egy 1725-ös számadás is, amely a féltelkes Stefan Türner házánál 4 ökröt, 4 lovat, 15 mérő gabonát és egy kapa szőlőt is említ a „sváb” utcában.⁹

Az 1720-as évek végére az öreg felcser és felesége, Maria, valamint két idősebb fiuk – Stefan és Johann Türner – is elhaláloztak. Így a fiatal Philipp lett a család feje. A zsámbéki pap 1730-ban adta össze Philipp Türnert (kb.1705-1779) és a feltehetően már özvegy Katharina Kochint (†1760). A megyei levéltárban őrzött adóalap-összeírások arról tanúskodnak, hogy tehetősek, jómódúak voltak, ami alapján feltételeztem, hogy az óházában sem tartozhattak a nincstelének közé.

A magyarországi archívumokban – amint azt már említettem – nem találtam utalást a család eredetére, korábbi lakhelyére. Az, hogy a Türnerek származási helyére mégis fény derült, annak köszönhető, hogy 1752-ben Philipp az otthoni rokonság révén kisebb örökséghez jutott. Az örökölt vagyon körül kialakult vita rendezése végett hazautazott ősei földjére.¹⁰

A stuttgarti levéltárban (Hauptstaatsarchiv Stuttgart) őrzött tanácsi jegyzőkönyv 1752. június 30-án kelt bejegyzésében az áll, hogy a blaubeureni járásban található Asch településről már régebben külföldre települt Philipp Dirner (Türner) és felesége a férj eltűnt öröksége ügyében hazatértek. Az irat a blaubeureni járásban található, főként evangélikusok lakta Asch falucskát jelöli meg, mint illetőségi helyet. A Türner (Dirner) család innen költözhetett át Magyarországra. Lehet azonban, hogy ide is máshonnan jöttek lakni, mivel a családot sem Asch evangélikus anyakönyveiben, sem a közeli katolikus plébánián, Herrlingenben nem sikerült azonosítanom.

⁷ Pest Megyei Levéltár IV. 23/A. 3. 35. d. CP III. 1. Zsámbéki tűzkárjegyzék 1721.

⁸ Pest Megyei Levéltár IV. 23/A. 2. CP III. 31. Zsámbéki tűzkárjegyzék 1774-1775.

⁹ Magyar Országos Levéltár P. 707. Zichy cs. lt. 224. 210, fasc. 2-3. 189-195.

¹⁰ Landesarchiv Baden-Württemberg. Hauptstaatsarchiv Stuttgart A 236. Bd. 218.

Regierungsratsprotokoll 1752. Oberamt Blaubeuren

El. Blaub...
Asch. Philipp Dirner et Cons [ortis] um Ausfolge des verso e recto
schollenen Dirners Vermögen

A stuttgarti levéltárban őrzött jegyzőkönyv részlete Philipp Dirner külföldről történő hazatéréséről emlékezik meg
„A[mt] Blaubeuren, Asch. Philipp Dirner et Cons [ortis] um Ausfolge des verso e recto schollenen Dirners Vermögen”

(Folytatjuk!)

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Franziska Milbich-Münzer: Kitelepültek a budai hegységben Fekete-erdei családok Nagykovácsiban és Pesthidegkúton

Bár többször is megkérdőjelezem a budai hegységben élő dunai sváb családok kijelentését, miszerint "... ők svábok a Feketeerdőből", mégis azon családokról szeretnék Önöken mesélni, akik valóban a Fekete-erdőből származtak.

Ugyanúgy helytelen állítás lenne, hogy "... őseink a budai hegységben beszélt osztrák-bajor "ua" dialektus miatt egyáltalán nem a Fekete-erdőből származhatnak". Az egységes nyelvjárás fő meghatározója csak később érkezhett. A letelepültek származása igen sokféle volt, így a dialektusuk is. Az irányadó nyelvi faktort Buda, Pest, Pozsony és Bécs közelsége, Bohémiából és Morvaországból, valamint a meghatározó osztrák területről származó felső szint, mint megyei alkalmazottak, tanárok, jegyzők, papok határozták meg. Egy, a 1771-i nagy ínséget követő bajor bevándorlás is szerepet játszhatott. Az őseink a saját nyelvjárásukat bizonyára tovább beszélték. Másként, mint a kitelepítettek generációja esetében, amikor a fiataloknak hamarabb kellett alkalmazkodniuk az új haza nyelvéhez, a középkorúak egy vegyes nyelvet beszéltek, és csak az idősebbek maradtak hűek eredeti nyelvjárásukhoz.

Sok minden a dunai sváb hagyományok közül a szokások, vallás és hiedelmek tekintetében a fekete-erdeieknél is hasonló. Amikor elkezdtem foglalkozni a Fekete-erdővel és lakóival, igen erősen mutatkozott ez meg. És itt ismét hangsúlyozni szeretném, hogy miért foglalkoznak olyan sokan eredetkutatással.

Nekem, mint Németországban születettnek, lehetőségem volt az elején megérteni, hogy nagyanyám miért beszél másként. Idegennek tűnő, hosszú fekete szoknyát és fejkendőt viselt. Se szüleim sem az őket megelőző generációk nem itt születtek, német családnevünk volt, és a helyiek mégis menekültnek vagy elűzötnek neveztek minket. Feldolgozásra szorul. Ma, és minél idősebb leszek, annál inkább úgy tűnik, hogy nem semlegesnek születtünk, hanem genetikailag egy feliratot hordozunk, amely az elődeinkre is vonatkozik. Ezért igen érdekesek az egyházi nyilvántartások a betegségek és elért korok tekintetében. De mivel nem nemesi családból származunk, és nincs ősfánk a legelképzelhetlenebb adatokkal, az eredetkutatás nyújt segítséget a

származásunk tekintetében adatokat és felismeréseket szerezni. És a kitelepülők az őket követő generációk életét a kitelepítésükkel dramatikusan megváltoztatták és befolyásolták.

Meg kell hagyni, igen időigényes, és sajnos nem is olcsó foglalatosság, de nagyon érdekes és igen fontos, hogy az eredményeket magunknak megőrizzük. Ezért szeretné Önöknek a Fützen településen - ma Blumberg a Felső Fekete-erdőben élő Gleichauf és Müller családokról és a Hausen vor Wald településen - ma Hüfingen a Közép Fekete-erdőben - élő Talwieser és Trendl családokról mesélni.

Engem elbűvölnek azok a családok, akiknek a gyerekei átlagon felüli életesélyeket mutatnak fel, és akik az új hazában, Magyarországon is nagy családokat alapítottak. Nehéz időket, mint a kolera és pestis időszakát majd sértetlenül élték át, míg más családok ezek miatt kihaltak. Igen feltűnő: az itt említett Gleichauf, Talwieser és Trendl családok Magyarországon egymás között házasodtak. A fekete-erdeieknek köszönhetően egy egész sor nem szokványos keresztnév merült fel, az amúgy egységes János, József, György, Anna, Mária, Katalin nevekkkel ellentétben.

De térjünk vissza a Fekete-erdőbe. A Gleichauf családnév már 1460-ban feltűnik a fützeni hivatalos dokumentumokban. Az egyházi anyakönyvek 1640-től indulnak. Ez a falu, közel a svájci határhoz, ma alig 800 lakossal, igen érdekes a múltkori lakosságát tekintve. Jó néhány barokk sisakdísz a délnémet területen a Fützenből származó alabástromkövel lett díszítve. Bár régen a földművelés volt a fő megélhetési forma, mégis jó néhány ismert személyt adott a település. Mint "Martin mestert", a 1596-1625 között tevékenykedő I. Martin apátot St. Blasien-ban, majd a 1746-ban nemesedett "von Gleichenstein" családot, amely a fützeni Konrad Gleichauf családjából származott. Éppúgy "Ádám mester", a 1606-tól a freiburgi egyetemen tanító jogi professzor, majd Michael Gleichauf, a fützeni Bader családból, aki Münchenben orvostanhallgató volt, és "Antal mester", aki Bécsben és Salzburgban teológiát tanult.

Ez mind igen szokatlan, hogyan történhetett ez? Fützenben, mely már 1448 óta St. Blasien uradalomhoz tartozott, már 1594-től minden 7 és 13 éves gyermek telente egy iskolamester által oktatásban részesült. A fützeni lelki gyakornokok kivétel nélkül a St. Blasien kolostor remetéi és majd mindegyik tanult ember volt. A kolostor törekvése, hogy a falu lakóinak oktatási színvonalát emelje, a konstanzi érsek, akihez Fützen tartozott, teljes mértékben támogatta. Már 1700 óta kötelező volt a téli oktatáson részt venni!

Fützen

1700 januárjában házasodott össze „Martin Gleichauf“ és „Margareta Meyer“. 1701 és 1713 között öt leányuk és egy fiuk született Fützenben, Maria, Barbara, Katharina, Franziska, Theresia és Anton. De már 1714 áprilisában meghal a fiatal feleség, kb. 31 évesen. Ezek az idők nem voltak egyszerűek, már a 1688-1697 között dúló falci örökösödési háború miatt is szenvedett a Fekete-erdő. A nyugati birodalmi határok teljesen védtelenek voltak, mivel a császári csapatok és a birodalmi csapatok Magyarországon a törökök ellen háborúztak. Amikor néhány év múlva kitört a spanyol örökösödési háború, újabb fenyegetettség közeledett. 1709-ben a sváb járási hadtest „Fützen“, „Epfenhofen“ és „Grimmelshofen“ mezein táborozott.

Az osztrák hadtestvezetés főszállása a plébánián került berendezésre, és a település körül táborozó katonák járványokat hozott a faluba. A barát és ellenség közötti különbség sokszor kisebb volt mint gondolnánk, mert a "barát" is elvett a lakosságtól, amit hasznosítani tudott. A 1708/1709 és 1709/1710 tele a feljegyzések alapján igen hideg volt. Kemény hideg, ami a fákat megrepszttette, Schaffhausennél befagyott a Rajna, egy meleg, nedves nyár

arádásokat okozott, és ezek következményei járványok voltak, melyben sok fützeni meghalt. „Martin Gleichauf“ valószínűleg igen gyorsan újra házasodott a 1689-ben Fützenben született "Maria Wannenmacher"-t. 1715 és 1730 között tíz gyermeket szült: „Elisabeth“, „Anton“, „Martin“, „Verena“, „Ägidius“, „Gregor“, „Ursula“, „Johann Martin“, „Johann Martin“ és „Gertrud“. Az udvartulajdonosok listáján szerepel 1700 körül egy "Martin Gleichauf", de nem állíthatjuk biztosan, hogy a mi kitelepültünkről van szó. Martin vagy Johann Martin Gleichauf, sok személy rendelkezett ezzel a névvel.

Hogy mi készítette a kitelepülésre, arról az egyházi anyakönyvek nem adnak felvilágosítást. Furcsának találok, hogy az akkori Fützenből kivándorlók nem szerepelnek a kivándorlási aktákban. A St. Blasien-i bencés kolostor a területeivel az Elő-Ausztriai uradalmi szövetséghez tartozott és arról volt ismert, hogy az alattvalóinak kivétel nélkül engedélyezte a kivándorlási szándékot. Az összes család, akikről most írok, nem található meg Werner Hacker Kivándorlások a délkelet Fekete-erdőből, Hochrhein, Baar és Kinzig területéről, különösen közép-kelet Európába a 17. és 18. században című könyvében.

A „Martin Gleichauf“ és „Maria Wannenmacher“ család viszont nem egyedül indult útnak, velük ment Johann Dominik Gleichauf és felesége Maria Hirth. De sem a házasság, sem a születés nyomát nem találtam Fützenben. Velük ment még legalább három gyermeke ennek a párnak, de valószínű csak Agatha és Magdalena születhetett Fützenben, Anton fiukat nem találtam.

Majd következett Nikolaus Müller és felesége Katharina, akiknek 1714 júliusában kötött házasságukból hét gyermek született. Nagykovácsiban, a Budai hegységben telepedtek meg mindannyian. És meglepő, hogy a magyar Vattay grófék uradalma, ahol letelepedtek, kálvinista volt, nem katolikus. Az első egyházi bejegyzések Nagykovácsiban a Gleichauf családról halálesetek voltak. Egy Josef hal meg 1736 novemberében 23 évesen, majd egy hónappal később egy Katharina 22 évesen. Egyiküket sem tudom besorolni a kivándorolt Gleichauf családokhoz. Minden azt bizonyítja, hogy a kitelepülés 1736 második felében történhetett. Ebből az időből találtam Untermetting egyházi anyakönyveiben egy csoport kivándorlót, mely inkább egy futás volt a Fekete-erdőből Magyarországra. Martin Gleichauf 1743 júniusában hal meg Nagykovácsiban, életkorát 76 évben adták meg. Itt a 1669-ben Fützenben születettől lehet szó, aki a helyi leírás szerint iskolába járt és így olvasni és írni tudott. Johann Dominik Gleichauf ugyanezen év tavaszán hal meg, 52 évesen. A dunai sváb Gleichauf-vonalat Martin és Dominik fiai folytatják, név szerint

Ägidius, aki Clara Nebl-t avagy helyesen „Nepple“-t vette feleségül. Ő már 1723 itt született és Franz Nebl/Nepple családjából származott, aki már 1712-ben Möhringenből, ma Tuttlingenhez tartozik, Nagykovácsiba költözött a második feleségével, Maria Gabold-dal. Rá vezethető vissza a faluban a mai napig felmerülő „Ägidius“ keresztnév. Testvére, Anton 1739-ben vette feleségül Fützenben Agatha Chorhummel-t, de valószínű ő soha nem vándorolt ki. A másik Anton, aki 1723 körül született, Dominik Gleichauf és Maria Hirth gyermeke, 1748-ban vette feleségül a szomszéd településen Torbágyon, Sophia Müllner-t. És Gregor, elvette feleségül a Baar-ból származó, 1727-ben Hausen vor Wald-ban született Magdalena Talwieser-t, akinek a családja Pesthidegkúton telepedett le. És ehhez tartozik még az az esemény is a Pesthidegkúti plébániáról, mely a frank származású pap, Johann Bayermann 28 évig tartó hivatali idejét jelentette. Bayermann plébános a Pesthidegkúti uradalom Péterffy bárójának az alábbiakat írta

„Alázatosan jelentem felségednek, hogy összeadtam a Kovácsból származó Gregor Gleicauff-ot a plébániámhoz tartozó Magdalena Thaviserinnel, akinek már 4 fiatalemberrel volt kapcsolata (megjegyzés: az esküvő Nagykovácsiban volt). De mivel az utolsó Hidegkútról Kovácsra akarta őt hozni, azt kértem, amit az elődeim is kértek; de nem ismertem az érsekség új szokását, ez idő alatt, amióta itt vagyok, és már másodszor vettem át a lelkigyakorlatot Hidegkúton, nem volt még hasonló esetem. Az utolsó vőlegény, aki Gleicauff névre hallgatott, igen elhamarkodott volt és mindjárt a zsámbéki elöljáróhoz és feljelentett, hogy túl sokat kértem. Visszatérte után hozott nekem egy levelet tele fenyegetéssel, ő, aki még nem fizetett egy pennit sem. Erre a hazugra a haragom első hevében - bár ellenállást tanúsított - egy vagy két botütést mértem, amiért ártatlanul feljelentett.”

A legidősebb lány, Elisabeth 1740-ben ment hozzá Adam Kaltwasser-hez és Torbágyon lakott. Ursula 1749-ben kötött házasságot Georg Braunseis-zel, Gertrud 1753 Zsámbékon Josef Frech-hel.

Nikolaus Müllernek és feleségének 1738-ban Johann nevű fia született Magyarországon, keresztszüleik Dominik Gleichauf, felesége Maria és Maria Theresia Albiker, szintén fekete-erdei származású. Maria Gleichauf már 1740-ben elhunyt, hamarosan feleségül vette Maria Heitz-t Budaörsről. A család még fellelhető 1745-ben a nagykovácsi lelkigyakorlati listán, de két év múlva eltűntek. És még valami tűnik fel, hogy a fekete-erdeiek, és jó néhány van belőlük Nagykovácsiban, eleinte egymás keresztszülei és házassági tanúi voltak. A Gleichauf családnál is nagy vallásosság jelét találhatjuk. A budakeszi

Maria Eichel / Makkosmária miráculus könyveiben (csodákról szóló események gyűjteménye) Eugen Bonomi bejegyzést talált Johann Martin Gleichauf 1740-beni daganatáról és annak csodálatos gyógyulásáról.

A Talwieser/Thalwieser és Trendl vagy Tröndle/Trendle nevek, ahogy itt írják, nemcsak Nagykovácsiban lelhetők fel. A nevek írásához annyi hozzáfűzni való lenne, hogy egy egységes írás csak az anyakönyvi bevezetés után jött létre, addig a neveket minden lehetséges variációban írták le, attól függően, hogy honnan származott a pap, és a név viselője hogyan mondta. Ehhez párosult még a magyar ortográfiához való alkalmazkodás is.

Nem is olyan messze Fützentől, Baar-on fekszik Hausen vor Wald. Körülbelül ugyanekkor, a Talwieser család utolsó 1735 júliusi születési bejegyzésekor, és a Trendl család utolsó 1737 augusztusi születési bejegyzésekor, mindkét család több gyermekkel útnak indul Magyarországra. Ezek a kitelepüléseket sem dokumentálták, így nem találhatók meg Werner Hackernél. A Talwieserek egy régóta honos család voltak Hausen vor Wald-ban: egy első feljegyzés 1614-ből származik, a települési polgárok nyilvántartásából. Sajnos az egyházi anyakönyvek 1693-ban kezdődnek. Baar is érintett volt a harmincéves háborúban, és szűk 40 év nyugalom következett, mielőtt ismét új harcok, csapatátvonulások és elszállásolások sújtották a területet és lakóit. A lakók kapcsolata az uradalommal sem volt mindig rózsás. Jóval több napszámos volt mint paraszt. A földterület és az udvarok legtöbbször bérlemények voltak, nem saját tulajdonok. Az uradalom adót és szolgálatot kérhetett a jobbágyaitól, a paraszt halálakor az örökségből a legjobb állatot, a feleség halálakor a legszebb ruhát kellett leszállítani. Ugyanez volt a szokás St. Blasien uradalomban is, örökös a legfiatalabb fiú lett, a tulajdont nem osztották.

A magyarországi német Talwieser család egyrészt a Christian Talwieser családra, a „senes“ vagyis „agg“-ra vezethető vissza, aki 1701-ben Hausen vor Wald-ban halt meg. Feleségével, Anna Hess-szel Christian, Johann és Martin nevű gyermekeik születtek 1694 és 1699 között, szintén Hausen vor Wald-ban. Két fiuk családjukkal kivándorolt Pesthidegkútra. ifjabb Christian Talwieser felesége, Veronika 1739-ben itt halt meg és néhány hónappal később elvette Katharina Matts-t, egy fiatal özvegyet. Ő 1768-ban bejegyzés szerint 78 évesen halt meg, tehát ez is csak egy feltételezett életkor. A nagy család Josef Talwieser-től származhat, aki szintén Christian Talwieser és felségének gyermeke lehet, de 1693 előtt születhetett. A második lehetőség, hogy Georg Talwieser és Gertrud Rumbach 1699-ben született gyermekéről van szó.

Barbara Homburger-rel köthetett házasságot 1717 körül, mely nem található, bár igen fiatal lehetett. 1717 és 1735 között 13 gyermek született Hausen vor Wald-ban. Halálzási bejegyzésénél 1771.09.21-én 98 évesen szerepel, mely valószínűleg nem helyes, és mint legtöbbször egy feltételezett életkoron alapul. Barbara Homburger 1753-ban Pesthidegkúton hunyt el 53 évesen, férje utána még kétszer házasodott. Magdalena Talwieser, aki hozzáment Gregor Gleichauf-hoz Nagykovácsiban, ezen pár lánya. Martin Talwieser szintén 1739-ben, Pesthidegkúton kötött házasságot, Susanna Kaiser-rel. 1759-ben állítólagosan 58 évesen halt meg. Egy további házasság 1739 előtt igen valószínű.

Érdekes lehet ebben az összefüggésben Máriaremete, Pesthidegkút melletti kegyhely története. Az egyik történet szerint, hogy a kegykép, egy fekete rajz, hogyan került ide, a Talwieser névvel hozható összefüggésbe. Egy 1816-ban készült jegyzőkönyv szerint - *Visitatio Canonica* - a képet egy Katharina Talwieser hozhatta magával, aki 1760-ban a férjével a svájci Einsiedel-be zárandokolt. Itt csak az 1728-ban született Katharina Talwieserről lehet szó, aki szintén Josef Talwieser és Barbara Homburger leánya. Az 1724-ben született Katharina meghalhatott, és mivel szokás volt, a keresztnévet újra adták a következő gyermeknek. A család valószínű 1738/39-ben érkezett csak Magyarországra, az egyházi anyakönyveket itt 1736-tól vezetik.

A zárandoklatokhoz szeretnék még valamit hozzáfűzni. Aki kitelepítési kutatással foglalkozik, mindig olyan felhívások után is kutat, melyek a letelepedést célozták meg. És sokszor nem egyeznek a levelekben adott felhívások a kitelepésekkel. A zárandoklat, a lábakkal való imádság, inkább egy egyházi esemény volt. Az egyszerű embereknek nem nyílt lehetőségük arra, hogy a közvetlen környezetüket elhagyhassák és más embereket megismerhessenek. Sokszor hosszú útnak indultak, hogy a zárandoklat alatt a világból is lássanak egy kicsit. Ez az újdonságok, táncok, italok és házassági vásárok cseréje volt. 1782-ben II. József megtiltotta az országhatáron átnyúló zárandoklatokat, a morális veszélyeztettség miatt. Itt szeretnék idézni egy mondatot egy útleírásból: "Könnyen elképzelhetjük, hogy mennyi idő megy pocsékba egy ilyen ájtatos meneteléssel, és mi történik, ha pár ezer ember éjszakára egy faluba ér, és mindkét nem istállóban, házakban és bokrokban a szabad ég alatt fekszik."

Számomra érthető, hogy sok fekete-erdei ily módon értesült a kitelepülésekről a dicsért országba, Magyarországba. Szokás volt, többet, mint üdvözlét hozni a zárandoklatról, mint kegyképeket, zárandokmedálokat,

süteményeket stb. és így hozhatta magával Katharina Talwieser ezt a képet egy hosszú zarándoklatról.

A Trendl vagy Tröndle családok nem sokáig éltek Hausen vor Wald-ban. Simon Trendl 1718-ban kötött házasságakor Dillendorf településről származó ifjúnak van feltüntetve. Valóban ott népszerű a Tröndle családnév. Ma Bonndorf városához tartozik. Anna Simler/Semler-t Hausen-ből vette feleségül, a házaspárnak hat gyermeke született: "Sebastian", „Xaver“, „Johann“, „Barbara“, „Katharina“ és „Maria“. Anna Simler már 1733-ban meghalt. Négy héttel később férje elvette Barbara Fischer-t. Három további fia született: „Josef“, „Georg“ és „Josef“. Simon Trendl 1757-ben kb. 63 évesen Pesthidegkúton hunyt el. Felesége Barbara Fischer 1756-ban 64 évesen.

A 1723-ban született fiú, Johann Trendl feleségeit mindig Nagykovácsiból hozta, ahol lakott is. 1751-ben Anna Maria Schwarz-ot vette el, aki nagy valószínűséggel szintén egy fekete-erdei volt, 1756-ban Barbara Tuttlinger/Duttlinger-t. Pesthidegkút is sok bevándorlót vesztett az 1739-i pestisjárványban. Az egyházi anyakönyvben 172 személyt tüntetnek fel pestis halottnak, tehát folyamatosan szükség volt új telepésekre, hogy a fiatal községeket ismét kiegészítsék. De erről inkább egy másik alkalommal mesélek Önöknek.

A fekete erdei családok:

GLEICHAUF (GLEICHAUFF), Johann Dominik

* kb. 1691 + 1743.03.11. 52 évesen Nagykovácsiban

házasság: oo kb. 1723

HIRTH, Maria

Gyerekek

1. Anton * kb. 1723 oo 1748.11. 26.11. Torbágyon Sophia **MÜLLNER-rel**
+ am 1773.12.21. 42 évesen Nagykovácsiban oo 1781.05.17. Nagykovácsiban
Katharina **ZIMMERMANN**-nal
2. Agatha * 24.11.1726 Blumberg-Fützenben Keresztiszülők: Johann Rendler +
Agatha Rothmundin Házasság: oo 1750.01.25. Budajenőn Johann **ZINK**-kel
3. Magdalena * am 06.05.1730 Blumberg-Fützenben Házasság: oo
1750.06.18. Budajenőn Adam **BAUMGARTNER**-rel

GLEICHAUF (GLEICHAUFF), Josef

* kb. 1713 + 1736.11. 15. évesen Nagykovácsiban

GLEICHAUF (GLEICHAUFF), Katharina

* kb. 1714 + 1736.12.04. 22 évesen **virgo** Nagykovácsiban

GLEICHAUF (GLEICHAUFF), Martin

* 1669.05.19. Blumberg-Fützenben + 1743.06.25. 76 évesen Nagykovácsiban

I.Házasság: oo 1700.01.28. Blumberg-Fützenben Tanúk: Johann Konrad Gleichauf + Mathias Müller

MEYER, Margareta

* kb. 1683 + 1714.04.24. Blumberg-Fützenben < kb. 31 éves >

Gyerekek

1. Maria * 1701.03. 20. Blumberg-Fützenben
2. Barbara * 1703.08. 28. Blumberg-Fützenben
3. Katharina * 1705.11.20. Blumberg-Fützenben
4. Franziska * 1708.02.17. Blumberg-Fützenben
5. Theresia * 1710.10. 27. Blumberg-Fützenben
6. Anton * 1713.09.17. Blumberg-Fützenben Keresztzüölök: Josef Müller + Maria Fluck. Házasság: oo 1739.02.08. Blumberg-Fützenben Agatha

CHORHUMMEL-lel

II.Házasság: oo 1714

WANNENMACHER, Maria * 1689.09.25. Blumberg-Fützenben Keresztzüölök:

Martin Müller + Maria

+ 1751.09.15. 63 évesen özvegyen Nagykovácsiban

Gyerekek

1. Elisabeth * 1715.04.17. Blumberg-Fützenben Házasság: oo 1740.01. 21. Nagykovácsiban Adam **KALTWASSER**-rel * kb. 1715
2. Martin * 1717.11. 21. Blumberg-Fützenben
3. Verena * 1719.08.03. Blumberg-Fützenben + 1728.09.10 Blumberg-Fützenben
4. Ágidius * 1721.04.03. Blumberg-Fützenben Keresztzüölök: Josef Müller + Maria Fluck + 1776.08.28. Nagykovácsiban Házasság: oo 1745.01.26. Nagykovácsiban Maria Clara **NEBL**-lel * 1723.11. 07. Nagykovácsiban + 1780.02.22. Nagykovácsiban
5. Gregor * 1723.03.02. Blumberg-Fützenben Keresztzüölök: Josef Müller + Maria Fluck + 1772.04.14. Nagykovácsiban Házasság: oo 1751.02.16. Simon Pelzl plébános (parochus loci) Nagykovácsiban Magdalena **TALWIESER**-rel * 1727.04. 11. Hüfingen-Hausen vor Waldban lakóhely: 1751 Pesthidegkút.
6. Ursula * 1725.03.13. Blumberg-Fützenben Házasság: oo 1749.01.14. Nagykovácsiban Georg **BRAUNSEIS**-szal *kb.1721
7. Johann Martin * 1727.03.27. Blumberg-Fützenben
8. Johann Martin * 1728.08.17. Blumberg-Fützenben

9. Gertrud * 1730.03.16. Blumberg-Fützenben Házasság: oo 1753.06.12.
Zsámbékon Josef **FRECH** + 1783.04.07. Zsámbékon

MÜLLER (MÜLLNER), Nikolaus

I.Házasság: oo 1714.07.23. Blumberg-Fützenben

ENTZER (RATZER), Katharina

+ 1740.02.18. aetas incertus Nagykovácsiban

Gyerekek

1. Anton *1718.08. Blumberg-Fützenben
2. Anna Maria * 1723.08.28. Blumberg-Fützenben
3. Anna Barbara * 1725.12. 05. Blumberg-Fützenben
4. Anton * 1727.02.22. Blumberg-Fützenben
5. Anton * 1730.03.30. Blumberg-Fützenben
6. Agatha * 1732.02.28. Blumberg-Fützenben
7. Ursula * 1734.10.13. Blumberg-Fützenben
8. Johann * 1738.05.05. Nagykovácsiban + 1738.05.21. Nagykovácsiban

II.Házasság: oo 1740.11. 24. Nagykovácsiban Tanúk Johann Dominik GLEICHAUF;
Rupert SCHMID Lakóhely: 1740 Budaörs.

HEITZ, Maria < özvegy> Lakóhely: 1740 Budaörs

<Az adóösszeírás szerint a család lakóhelye 1745-ben Nagykovácsi , 1747-ben már nincsenek ott, halálozási bejegyzés sem található>

Gyerek

1. Katharina

TALWIESER, Christian <senes> + 1701.02.16. Hüfingen-Hausen vor Waldban
Házasság: oo ?

HESS, Anna

Gyerekek

1. Christian * 1694.12.25. Hausen vor Hüfingen-Hausen vor Waldban
Keresztszülők: Johann Scherer + Anna Maria Glunck + 1768.10. 22. 78 évesen
Pesthidegkúton. I. oo? Veronika **NN** * kb. 1690 + 1739.05.11. 49 évesen
Pesthidegkúton oo 1739.09.06. Pesthidegkúton Katharina **MATTS-szal** *
kb.1709
2. Johann * 1698.11.24. Hausen vor Hüfingen-Hausen vor Waldban
3. Martin (DALWISER) * 1699.10.24. Hüfingen-Hausen vor Waldban
Keresztszülők: Johann Scherer + Anna Maria Glunck + 1759.02.24. 58 évesen
Pesthidegkúton. Házasság: oo 1739.11.17. Pesthidegkúton Susanna
KAISER-rel * kb. 1717

TALWIESER, Christian Szülők: T. Christian és HESS, Anna

* am 25.12.1694 in Hüfingen-Hausen vor Wald Keresztszülők: Johann Scherer + Anna
Maria Glunck + am 22.10.1768 78 Jahre alt Pesthidegkúton.

NN, Veronika

* 1690 err + 1739.05.11. 49 évesen Pesthidegkúton.

II.Házasság: oo 1739.09.06. Pesthidegkúton. Tanúk Martin TALWIESER

MATTS, Katharina * kb. 1709 <özvegy a házasságkötésnél>

TALWIESER (DALWISER), Martin Szülők: T. Christian u. HESS, Anna

* 1699.10.24. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Johann Scherer + Anna Maria Glunck + 1759.02.24.

58 évesen Pesthidegkúton

Házasság: oo 1739.11.17. Pesthidegkúton. Tanúk Christian TALWIESER + Mathias BROTFELD

KAISER, Susanna * kb. 1717

Gyerekek

1. Maria Eva * kb. 1736
2. Margaretha * 1742.07.08. Pesthidegkúton
3. Barbara * 1743.12.02. Pesthidegkúton
4. Georg * 1746.09.07. Pesthidegkúton. + 1748.08.07. Pesthidegkúton
5. Margaretha * 1747.07.08. Pesthidegkúton
6. Jakob * 1749.07.22. Pesthidegkúton
7. Josef * 1755.03.15. Pesthidegkúton

TALWIESER, Josef

<nem tisztázott, hogy Christian Talwieser + Anna Hess további fia vagy Georg Tawieser + Gertrud Rumbach fia>

esetleg * 1699.03.07. Hüfingen-Hausen vor Waldban + 1779.09.21. <98 évesen> Pesthidegkúton

Házasság: oo 1717 körül

HOMBÜRGER, Barbara * kb. 1700 + 1753.02.03. 53 évesen Pesthidegkúton

Gyerekek

1. Maria * 1717.09.26. Hüfingen-Hausen vor Waldban
2. Josef * 1719.03.07. Hüfingen-Hausen vor Waldban
3. Maria Magdalena * am 19.07.1720 in Hüfingen-Hausen vor Wald
4. Johann * 1721.12.09. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Michael Brucker + Maria Rieser Házasság: oo 1745.11.20. Pesthidegkúton Maria **RIEDMILLER-rel** * kb. 1717
5. Mathias * 1723.10.25. Hüfingen-Hausen vor Waldban Michael Brucker + Barbara Rieser Házasság: oo 1752.04.25. Pesthidegkúton NN **BALASCH-sal**
6. Katharina * 1724.12.18. Hüfingen-Hausen vor Waldban
7. Barbara * 1725.11.26. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Michael Brucker + Maria Rieser Házasság: oo 1752.04.25. Pesthidegkúton Josef **RESCH-sel**

8. Magdalena * 1727.04.11. Hüfingen-Hausen vor Waldban_Házasság: oo 1751.02.16. Nagykovácsiban Gregor **GLEICHAUF-fal** * 1723.03.02. Fützenben
Lakóhely: 1751 Nagykovácsiban
9. Katharina * 1728.06.02. Hausen vor Wald-Hüfingenben Keresztszülők: Michael Brucker + Maria Rieser Házasság: oo 1750.10.10. Pesthidegkúton Johann Georg **LINTZENBOLZ-cal**
11. Elisabeth * 1732.08.18. Hüfingen-Hausen vor Waldban
12. Maria Anna * 1734.02.16. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Michael Brucker + Maria Frey Házasság: oo 1754.10.25. Pesthidegkúton Johann Georg **SCHEFFER-rel** * kb. 1731
13. Bartholomäus * 1735.07.22. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Michael Brucker + Maria Frey Házasság: oo 1759.01.11. Pesthidegkúton Elisabeth **ROMATSCHI-val**

TRENDL (TRENDLE, DRENTLE), Simon * kb. 1694 + 1757.10.28.
Pesthidegkúton. < kb. 63 évesene>

< honestus juvenis Dillendorffból, ma Bonndorffhoz tartozik>

I.Házasság: oo 1718.11.20. Hüfingen-Hausen vor WaldbanTanúk: Johann Birgisser + M. Frey

SIMLER (SEMLER, SEMBLER), Anna + 1733.01.13. Hüfingen-Hausen vor Waldban

Gyerekek

1. Sebastian * 1720.01.14. Hüfingen-Hausen vor Waldban
 2. Xaver (DRENDL) * 1721.12.01. Hüfingen-Hausen vor Waldban
Keresztszülők: Johann Settele + Barbara Roth Házasság: oo 1744.06.24.
Pesthidegkúton Maria **PLANK-kal** * 1723
 3. Johann * 1723.12.27. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Johann Settele + Barbara oo am 1751.01.02. Nagykovácsiban Anna Maria **SCHWARZ-cal**) oo 1756.10.24. Nagykovácsiban Barbara **TUTTLINGER-rel** Lakóhely: Nagykovácsiban
 4. Barbara * 1725.11.18. Hüfingen-Hausen vor Waldban
 5. Katharina * 1727.06.03. Hüfingen-Hausen vor Waldban
 6. Maria * 1728.06.05. Hüfingen-Hausen vor Waldban
- II.Házasság: oo 1733.02.12. Hüfingen-Hausen vor Waldban Tanúk: Johann Settele + Katharina Semblerin

FISCHER, Barbara

* kb. 1690 + 1756.01.20. 64 évesen Pesthidegkúton.

Gyerekek

1. Josef * 1734.12.22. Hüfingen-Hausen vor Waldban
2. Georg * 1737.08.12. Hüfingen-Hausen vor Waldban
3. Josef * kb. 1738 Házasság: oo 1756.05.17. Pesthidegkúton Anna Maria **KRAUS-szal,**

Házasság: oo 1758.02.06. Katharina **KRÖNINGER-rel**

TRENDL (DRENDL), Xaver Szülők: T. Simon és SIMLER, Anna

* 1721.12.01. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők: Johann Settele + Barbara

Házasság: oo 1744.06.24. Pesthidegkúton. Tanúk Josef STEINEMANN; Johann Adam KUNKL

PLANK, Maria

* 1723

Gyerekek

1. Michael * 1745.03.28. Pesthidegkúton

2. Johann * 1750.08.30. Pesthidegkúton

TRENDL, Johann Szülők: T. Simon és SIMLER, Anna

* am 27.12.1723 * 1723.12.27. Hüfingen-Hausen vor Waldban Keresztszülők:
Johann Settele + Barbara

I.Házasság: oo 1751.01.02. Nagykovácsiban Tanúk Johann JÄGER ; Johann GRÖBER

SCHWARZ, Anna Maria Szülők: S. NN és SCHWARZ, Elisabeth

* kb. 1726 + 1756.09.17. 30 évesen Nagykovácsiban

Gyerekek

1. Simon * 1751.10.28. Nagykovácsiban

2. Theresia * 1753.03.08. Nagykovácsiban

II.Házasság: oo 1756.10.24. Nagykovácsiban . Tanúk Johann Georg WELLENDORF ;
Ägidius GLEICHAUF

TUTTLINGER, Barbara Szülők: T. Simon és NN, NN

* kb. 1730 + 1798.03.19. 75 évesen Nagykovácsiban

Gyerekek

1. Johann * 1757.08.24. Nagykovácsiban

2. Mathias * 1759.01.27. Nagykovácsiban

3. Johann * 1761.02.22. Nagykovácsiban + 1808.04.24. Vecsésen Forrás:
OFB Vecsés

4. Maria * 1763.11.01. Nagykovácsiban

5. Barbara * 1766.01.17. Nagykovácsiban

TRENDL, Josef *kb. 1738 Szülők: T. Simon és Fischer, Barbara

I.Házasság: oo 1756.05.17. Pesthidegkúton. Tanúk Johann Georg SPATH; Josef
STEINEMANN

KRAUS (GRAUSIN), Anna Maria * kb. 1731 + 1757.08.25. 26 évesen
Pesthidegkúton

Gyerekek

1. Katharina * 1757.04.16. Pesthidegkúton

II.Házasság: oo 1758.02.06. Pesthidegkúton. Tanúk Johann Georg SPATH; Paul KRAUS
KRÖNINGER, Katharina

Gyerekek

2. Anna Katharina * 1759.05.27. Pesthidegkúton
3. Peter Nikolaus * 1761.04.29. Pesthidegkúton
4. Elisabeth * 1766.09. a nap nem olvasható Pesthidegkúton
5. Johann * 1769.01.16. Pesthidegkúton

Források és felhasznált irodalom:

Anyakönyvek Fützen

Anyakönyvek Hausen vor Wald

Anyakönyvek Nagykovácsi

Anyakönyvek Pesthidegkút

Anyakönyvek Torbagy

Hermann Baier: Untersuchung zur Geschichte der Auswanderung in den Jahren 1712,1737 und 1787 in Freiburger Diözesan-Archiv 64 (1936)

Eugen Bonomi: Die Mirakelbücher der Wallfahrtsorte Óbuda-Kiscell (Kleinzell bei Altofen und Makkos Mária)

Maria-Eichel bei Budakeszi in Ungarn (1969)

Hans Gallina: OFB Zsámbék

Alfred Hall: Ortschronik Hausen vor Wald (1960)

Michael Roth: Zur Geschichte von Waschludt/Városlöd

Tibor Tánzer: Die Geschichte des Gnadenortes Máriaremete

Paul Willimski: Fützen im Laufe der Zeit (1981)

Idézet: Friedrich Nicolai: Aus Beschreibung einer Reise durch Deutschland und die Schweiz im Jahre 1781 nebst

Bemerkungen über Gelehrsamkeiten, Industrie, Religion und Sitten

Fützen-fotó: Michael Müller/Fützen

A szerző címe:

Franziska Milbich-Münzer, 76297 Stutensee, Sterntalerstr. 52, 0049/7217-856817, franmil@web.de

Amennyiben adója 1%-ával szeretné az egyesületet támogatni,
kérjük, az alábbi adószámot tüntesse fel nyilatkozatán.

Köszönjük!

18360062-1-03

Gungl István: Technika: fotóasztal – könyvek, anyakönyvek és térképek fényképezéséhez

Anyakönyvek, valamint könyv-ritkaságok fényképezésére kellett egy megbízható állványt szerkesztenem, mivel a könyv és térkép szkener megfizethetetlen.

Az asztalnak az alábbi követelményeket kellett teljesíteni:

Stabilitása legyen megfelelő, ezért 3 lábbal láttam el, hogy egyetlen talajon is stabilan álljon fényképezés közben.

Könnyen legyen szállítható, ezért néhány csavargomb segítségével gyorsan, és szerszám nélkül szétszedhető.

Méret és magasság. Elférjen rajta egy A2 papírméret nagyság (42x60cm), ami azt jelenti, hogy A3 méretű könyv nyitva jól fotózható, a magassága olyan legyen, hogy könnyen lehessen fotózni, (akár ülve) de rá lehessen látni a gép kijelzőjére is.

A szerkezet a stabilitást és állíthatóságot egyesítse, ezt 20-as és 25-ös zártszelvényvel oldottam meg, A 20-as szelvény a 25-ösben lazán csúszik, gombos vagy szárnyas csavarral pedig biztosítható elmozdulás ellen.

A könyvek fotózásához szükséges, hogy a könyv lapjai mindig sík képet mutassanak, ezért a könyvek gerince számára egy süllyesztést készítettem, ami egy méretes léccel behelyezésével eltüntethető. Ezen kívül vastagabb könyvek esetére különböző vastagságú oldal kiemelő alátét-szivacsokat alkalmazok. Ezzel elkerülhető, hogy a könyv megtörjön, vagy feszüljön, és ne kelljen oldalanként rögzíteni.

A beállított helyzet megtartására csúszásgátló szőnyegre fektetem a könyvet, hogy lapozáskor megtartsa a pozícióját.

Szabadban, a kissé borult idő a legjobb ilyen munka végzéséhez, teljesen szélmentes időben.

Napfényes időben fehér papírlap-reflektorral oldom fel az éles árnyékokat.

Télen és sötét helyeken való fotózáshoz egy felcsúsztható fénycső – mezőt használok. Összesen maximum 2kg súllyal, 8 db 20W-os szuper-vékony fénycsővel. (konyhai pultmegvilágító néven kerül forgalomba 2700 K-es csővel) A fénycsöveket kicseréltem egyenként 4000-6400 Kelvines színhőmérsékletűekre, amik a legjobban közelítik meg a napfény színhőmérsékletét. Így akár teljes sötétségben is fotózhatok. Árnyék és szélmentesen!

A fényképezőgép és a világítótestek magassága legyen állítható, hogy megfelelő méretű, és felbontású képet kapjak. Ezenkívül a gép irányának állíthatósága is hasznos lehet, hogy a gép lencséje pontosan az asztal lapjának a közepére mutasson. Ezt egy Camping kerékpár gyors-rögzítővel oldottam meg.

Nagy mennyiségű kép fotózásához beszereztem egy univerzális tápegységet (3.000,- Ft), és SD-kártyákat. Ezzel akkumulátor cserétől függetlenül lehet jó teljesítményt elérni. Beállítás után óránként kényelmesen lehet lefotózni 200 oldalt, nagyon jó, kiválóan olvasható, és 4x-esre nagyítható kivitelben.

5 Mpixel felbontás mellett a képméret - a céltárgy méretétől függően - 0,5-től 2,5 Mbyte.

Természetesen kell egy jó minőségű digitális apparát, amihez a **befogó kengyelt** egyedileg kell elkészíteni. Én ezt sárgaréz lemezből készítettem, mert kellően merev, és forrasztható. Ehhez rögzítem a gépet a fényképezőgép csavarjával. (Vigyázat, nem metrikus 6-os, hanem 1/4” Withwort menet!)

Ezt erősítettem fel egy buktatható gyorsrögzítővel (Camping-kerékpárról).

Ezzel a viszonylag egyszerű megoldással sikerült nagy tömegű, jó minőségű, képet készíteni, rövid idő alatt. A beállítást csak egyszer, az elején kell elvégezni. Ezzel a - lapoz, exponál, lapoz, exponál - módszerrel kényelmesen elérhető a 4 oldal percenkénti sebesség. Egy 200 oldalas könyv fotózási ideje 50 perc.

Például a bonyhádi anyakönyveket sikerült ezzel a megoldással lefotóznom, így a feldolgozásuk lakáson belül történik. A monitoron felnagyított kép élesebben látható, mint az eredeti. Feltűnhetnek szabad szemmel nem látható részletek is. És ami fontos, nem a helyszínen kellett értelmezni. A parókiának átadott DVD-ken a plébános úr meglepődve vette tudomásul a minőségi különbséget.

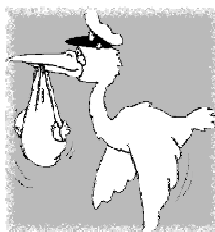
Számomra bevált. Akit érdekel, annak szívesen elküldöm a fotóasztalról a fotók nagyítható eredetijét.

Utódaink

2010. október 29-én megszületett **Maléth Albert Frank, Maléth István** és **Bíró Erzsébet** második gyermeke.

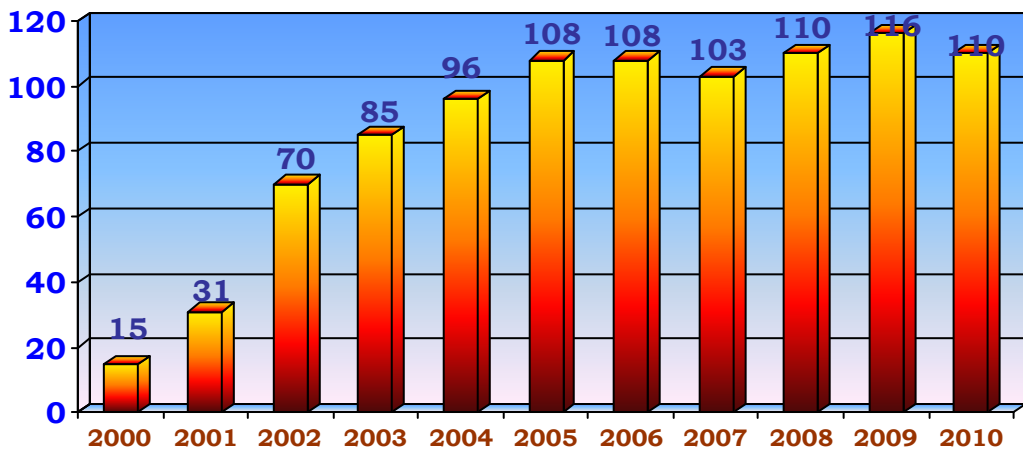

Gratulálunk a boldog szülőknek családfájuk bővüléséhez!

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy azokat folyamatosan megjelentethessük! Csak elektronikusan megküldött (Word-fájl) cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni. Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják.

Mail: amrein.ilona@freemail.hu (Amrein Ilona)

Egy kis statisztika: A taglétszám alakulása

Csolnok 2010. szeptember 11. / Tscholnok 11. September 2010

Új könyv a könyvtárunkban /
Neues Buch in unserer Bibliothek

536	Ament Andor	Szülőföldem szép határa
-----	-------------	-------------------------

Jelentős könyvbeszerzés folyamatban!

Amennyiben tudomást szerez genealógiai témájú könyv megjelenéséről, jelezze, hogy a könyvtár részére be tudjuk szerezni!

Előkészületben!

**Maléth István: Gyoma evangélikus családkönyve
1835-1918**

várható megjelenés: 2011 első fele

A könyv alacsony példányszám fog megjelenni, az előrendelések felett csak korlátozott számban lesz kapható!

A példányszám tervezése érdekében kérünk mindenkit, hogy vásárlási szándékát mielőbb jelezze az Egyesület felé!

Előrendelés 6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

E-mail: kornelpencz@gmx.net

Az Egyesület kiadásában megjelent könyvek:

1. Riszt András: Nagypárad község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
3. Amrein Ferenc - Amrein Ilona - Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000,- Ft	3.500,- Ft	25 €
2.	1.500,- Ft	2.000,- Ft	10
3.		elfogyott!	
4.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 € (AKdFF-nél)

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

I M P R E S S Z U M

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben*

Kiadja: Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (AKuFF)
H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: Dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke

Megjelenik 150 példányban. - Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: Boró-Print Bt., Baja

ISSN 2060-2995